

ΠΡΟΟΔΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΤΗ 1ῃ ΚΑΙ ΤΗ 15ῃ ΕΚΑΣΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Διευθυντὴς καὶ ὑπεύθυνος ΚΩΝΣΤ. Γ. ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ Καθηγητὴς τῶν Μαθηματικῶν

Συνδρομὴ ἑτησία ἐν Κρήτῃ..... Δρ. χρ. 5 —
» ἑξάμηνος » » » 2 50
» τρίμηνος » » » 1 50
Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν προστίθεται ἑτησίως Δρ. χρ. 1.—

Αἱ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕἶΝΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ
Αἱ ἐπιστολαὶ καὶ αἱ ἀποστολαὶ ἀπευθύνονται
τῇ Διευθύνσει, ὁδὸς Μπέττολο Χανία
ΔΙΑ ΤΑΣ ΑΓΓΕΛΙΑΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑΙ

Περιεχόμενα : Ἄνθρωπος καὶ πολίτης. — Ἐκ παίδων ἢ παιδεία κατὰ Πολύδιον. — Οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ μαθηταὶ ἐν Γερμανίᾳ. — Σελὺς συγχρόνου ἱστορίας ὑπὸ Ἰδίου. — Ἀρχαιολογικά. — Ἐπιστημονικά : Ἡ μουσικὴ εἰς τὰς ἐγγειρίσεις. Ταξείδια τοῦ Β. Πολου. Διάφορα. — Ποικίλα

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΗΣ

Μεταξὺ τῶν ἄλλων μαθημάτων τῶν Δημοτικῶν Σχολείων ὁ καταργηθεὶς Ὁργανισμὸς τῆς ἐν Κρήτῃ ἐκπαιδεύσεως ἀνέγραψε καὶ στοιχειώδη διδασκαλίαν «τῶν καθηκόντων καὶ δικαιωμάτων τοῦ Συνταγματικοῦ πολίτου» μὴ ὑπάρχοντος δὲ τότε οὐδενὸς τοιοῦτου εἵδους διδασκτικοῦ βιβλίου ἐν Ἑλλάδι, ἢ Ἄν. Διευθυνσις τῆς παρ' ἡμῖν Ἐκπαιδεύσεως πολλὴν σημασίαν ἀποδίδουσα εἰς τὸ μάθημα προσέκηρυξε διαγωνισμὸν, καὶ διὰ διαγωνισμοῦ ἐγκριθεὶς ὑπὸ ἐιδικῆς Ἐπιτροπείας εἰσήγαγεν εἰς τὰ δημοτικά σχολεῖα τῆς Κρήτης τὸ πρῶτον ἐλληνιστὶ συγγραμμένον τοιοῦτου εἵδους βιβλίον ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον. Ἄλλ' ὁ νέος Ὁργανισμὸς τῆς Ἐκπαιδεύσεως διέγραψε τὸ μάθημα τοῦτο ἐκ τῶν Δημοτικῶν Σχολείων καὶ ἐπομένως κατήργησεν τὴν συστηματικὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ· θὰ ἐξετάσωμεν σήμερον διὰ βραχείων τὸ σκοπὸν καὶ τὰ ἀποτελέσματα ἑκατέρου τῶν μέτρων τούτων.

Τὸ Δημοτικὸν σχολεῖον σκοπὸν ἔχει νὰ παρασκευάζῃ οὐχὶ πρὸς ὥρισμα ἐπαγγέλματα ἢ πρακτικὰ στάδια τοῦ βίου, ἀλλὰ νὰ παρέχῃ γενικὴν μόρφωσιν ἐφοδιάζον μετὰ παντὶ ἀνθρώπῳ ἀναγκαίας γνώσεις, οἷαδὴποτε καὶ ἂν μέλλῃ νὰ εἶναι κατόπιν ἢ ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσις ἐκάστου καὶ τὸ ἐπάγγελμά του. Μεταξὺ τῶν ἀπαραιτήτως ἀναγκαίων γνώσεων δι' ὧν πᾶς ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ εἶναι ἐφοδιασμένος φρονοῦμεν ὅτι εἶναι καὶ ἡ γνώσις τῶν καθηκόντων καὶ τῶν δικαιωμάτων τὰ ὅποια θὰ ἔχῃ ὡς ἄνθρωπος καὶ ὡς πολίτης, καὶ διὰ τοῦτο παραλλήλως πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν, γραφὴν καὶ ἀριθμητικὴν πρέπει νὰ τεθῇ καὶ ἡ περὶ καθηκόντων καὶ δικαιωμάτων διδασκαλία. Οἱ μικροὶ μαθηταί, ὅταν ἡλικιωθῶσιν, ἄλλοι μὲν θὰ γίνωσι γεωργοὶ ἢ βιομήχανοι, ἄλλοι δὲ ἱατροὶ ἢ δικηγόροι, ἀλλὰ πάντες θὰ εἶναι ἐξ ἴσου πολῖται καὶ θὰ ἔχωσιν τὰ αὐτὰ πρὸς τὴν πατρίδα κα-

θῆκοντα. Εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη ἐγκαίρως νὰ διδασθῶσι τὰ καθηκόντα ταῦτα οὐχ ἥττον ἢ τὰ δικαιώματα τὰ ὅποια θὰ ἔχωσιν ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ ἡ ἀνάγκη αὕτη γίνεται τοσούτῳ μᾶλλον ἐπαισθητὴ ὅσῳ εὐρύτερον ἐπεκτείνονται αἱ ἐλευθερίαι τοῦ λαοῦ· τοιοῦτον μάθημα ἦτο ἀδύνατον νὰ διδασθῇ παρ' ἡμῖν ἐπὶ τουρκοκρατίας ὅχι μόνον διότι δὲν θὰ ἐπετρέπετο ὑπὸ τῶν κρατούντων ἀλλὰ καὶ διότι οὐδένα θὰ εἶχε πρακτικὸν σκοπὸν ἢ διδασκαλίαν τοῦ διότι πολιτικὸς βίος κυρίως εἰπεῖν τότε δὲν ὑπῆρχεν.

Ἡ Ἐλευθερία τῆς Πατρίδος μετὰ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν κατέστησεν ἀναγκαῖον καὶ τὸ μάθημα τοῦτο διὰ τοῦ ὁποίου ὁ μικρὸς Κρῆς θὰ ἐννοήσῃ ἔστω καὶ στοιχειωδῶς τὸν κοινωνικὸν καὶ διοικητικὸν μηχανισμόν τῆς χώρας ἐν ᾗ προώριστα νὰ ζήσῃ καὶ νὰ δράσῃ, καὶ θὰ μάθῃ νὰ σέβηται τοὺς θεσμοὺς τῆς πολιτείας· ὅταν δ' ὁ πολίτης εἶναι προσηκόντως παρεσκευασμένος εἰς τὸν πολιτικὸν βίον ἐν ἐπιγνώσει τῶν καθηκόντων καὶ τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ, τοῦτο οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι ἄμεινον ἔχει σχεσιν πρὸς τὴν εὐημερίαν καὶ τὸ μέλλον τῆς πατρίδος. Ἄλλ' ὅταν ὁ πολίτης στερηθῇ τῶν ἀναγκαίων γνώσεων πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἐξασκήσῃ τὰ καθηκόντα καὶ τὰ δικαιώματά του; ποῦ δ' ἄλλαχού μέλλει ν' ἀποκτήσῃ τὰς τοιοῦτου εἵδους γνώσεις τὸ πολὺ πληθεὺς τῶν πολιτῶν, ὅπερ εὐθὺς ἀπὸ τοῦ δημοτ. σχολείου τρέπεται εἰς τὸν πρακτικὸν βίον; Ἐκ τῶν ἀνωτέρω σκέψεων ἐξάγεται νομίζομεν ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μάθημα καὶ χρησιμώτατον εἶναι καὶ πρέπει νὰ διδάσκηται στοιχειωδῶς ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ. Ἀλλὰ, λέγουσί τινες ἐνιστάμενοι, δὲν ἔχουσιν ἀκόμη οἱ μικροὶ μαθηταὶ τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ἀρκούσαν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν ὥστε νὰ ἐξοικειῶνται εὐκόλως πρὸς τοιαύτας ὑψηλὰς περὶ δικαίου καὶ διοικήσεως ιδέας καὶ νὰ ἀντιλαμβάνωνται αὐτῶν ὀρθῶς· διὰ τοῦτο εἶναι προτιμότερον, λέγουσι, νὰ διδάσκηται εἰς σχολεῖα ἀνώτερα καὶ πρὸς μαθητὰς ὠριμότερους. Οὐδεμίαν θὰ εἶχομεν καὶ ἡμεῖς ἀντίρρησην εἰς τοῦτο ἐὰν πάντες, ἢ τοὐλάχιστον οἱ περισσότεροι τῶν μαθητῶν ἐξηκολούθουν τὰς σπουδὰς αὐτῶν καὶ ἐν σχολείοις ἀνωτέροις τοῦ δημοτικοῦ· ἀλλ' ἀφοῦ τοῦτο μόνον εἰς πολὺ περιορισμένον ἀριθμὸν μαθητῶν συμβαίνει, ὡς πάντες γινώσκομεν, διατὶ τὸ πολὺ πλη-

θος τῆς νέας γενεᾶς νὰ μείνῃ ὅλως ἄγευστον τῆς διδασκαλίας μαθήματος τόσοσιν σπουδαίου καὶ τόσοσιν πρακτικῶς χρησίμου; Ἐπειτα μήπως τὰ ἄλλα μαθήματα τὰ διδασκόμενα ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ δὲν υπερβαίνουν τῶν μικρῶν μαθητῶν τὴν ἀντίληψιν ὅταν πρόκειται νὰ διδάχθῳσι κατ' ἑκτασιν; τοῦτο ὅμως δὲν κωλύει νὰ διδάσκωνται πάντων τούτων στοιχεῖα ἀφοῦ καὶ τῆς Κατηχήσεως στοιχεῖα διδάσκονται ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ, δύναται, νομίζομεν, ἐπιτήδειος καὶ μεθοδικὸς διδάσκαλος νὰ περιβάλλῃ διὰ μορφῆς ἀπλῆς καὶ καταληπτῆς τὰς θεμελιώδεις ιδέας ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ ὁργάνωσις τῆς πολιτείας καὶ τὰ ἐκ ταύτης ἀπορρέοντα καθήκοντα καὶ δικαιώματα τοῦ πολίτου. Τριαύτης δὲ διδασκαλίας βάσις καταλληλοτάτη φρονούμεν ὅτι ἡδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ τὸ ὑπὸ τῆς Κρητικῆς πολιτείας ἐγκριθέν βιβλίον ὅπερ διὰ σκηνῶν ἐκ τοῦ καθ' ἡμέραν βίου εἰλημμένων καὶ διὰ διαλόγων ἀφελῶν καὶ ὅλως παιδικῶν ἄγει ἀνεπαισθήτως καὶ ἀδιάστως εἰς τὴν ἀνείρεσιν καὶ διατύπωσιν ὑγείων κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν διδασμάτων. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἂν τὸ βιβλίον ἐπρεπε δι' οἰουσδήποτε λόγους νὰ καταδικασθῇ, δὲν ἐπρεπε νὰ καταδικασθῇ μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ μάθημα. Καὶ διὰ τοῦτο, μελόντι κατηγορήθῃ ἡ συστηματικὴ τοῦ μαθήματος διδασκαλία, νομίζομεν ὅτι οἱ κύριοι δημοδιδασκαλοὶ δύνανται νὰ μὴ παραμελῶσιν ὅλως τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ, ἀλλ' εἴτε ἐκ τῆς Ἱστορίας, εἴτε ἐκ τῆς Γεωγραφίας, εἴτε καὶ ἐκ τοῦ Ἀναγνωστικοῦ βιβλίου νὰ ἐπιζητήσωσιν ἀφορμὴν ὥστε νὰ διδάσκωσι τοὺς μικροὺς μαθητάς των ποῖα θὰ εἶναι τὰ καθήκοντά των βραδύτερον ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ πολιτείᾳ καὶ ποῖος εἶναι ὁ πολιτικὸς ἀσπὴρ πρὸς ὃν ἡ μικρά μας πολιτεία ὀφείλει νὰ ἔχῃ διηνεκῶς τοὺς νεοεὶς ὀφθαλμοὺς ἐστραμμένους· τοῦτο πράττοντες εἰς μὲν τὸν νέον ὁργανισμόν τῆς Ἐκπαιδεύσεως οὐδαμῶς προσκρούουσιν, ἅς εἶναι δὲ βέβαιοι ὅτι σπουδαιότατην ὑπηρεσίαν προσφέρουσι τῇ ἀρτιπαγεῖ ἡμῶν πολιτείᾳ, ἥτις ἔχει μὲν μέχρι τοῦδε ἀναδείξει γενναίους προμάχους τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ ἐθνικοῦ ιδεώδους, ἀλλὰ νῦν καλεῖται νὰ ἀναπτύξῃ ἀνάλογα προτερήματα καὶ ἐν τῷ σταδίῳ τῆς πολιτικῆς ὁργανώσεως καὶ τῆς ἐν εἰρήνῃ δράσεως.

ΕΚ ΠΑΙΔΩΝ Η ΠΑΙΔΕΙΑ

Ὅπως οἱ ἄνθρωποι μὴ γένωνται ἐτώσια ἄχθῃ ἀρούρης, δέον ἐκ τῆς παιδικῆς αὐτῶν ἡλικίας νὰ ἀρχωνται παιδεύμενοι καὶ ἀσκούμενοι εἰς πάντα τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς, διότι ἐν τούτῳ ἰδίῳς ἐπαληθεύει τὸ τοῦ Σιμωνίδου «χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι». Πράγματι· τὸ νὰ ἔχῃ μὲν τις ὁρμάς τινὰς ἐπὶ τὰ καλὰ καὶ ἔστιν ὅτε καὶ νὰ πράττῃ κατ' αὐτάς εἶναι εὐκόλον, δύσκολον ὅμως τὸ νὰ καταστῶσιν αἱ ἀγαθὰ αὐταὶ ὁρμαὶ ἔμμενοι τῆς ψυχῆς καταστάσεις, αἰετοτε ἐν τῷ βίῳ ἐκδηλούμεναι καὶ ἀπαρεγκλίτως τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸ καλὸν καὶ τὸ δίκαιον κατευθύνουσιν· ἄλλως δὲν θὰ ἐπαρυσιάζετο εἰς τὸν καθημερινὸν βίον τόσοσιν συχνὰ τὸ φαινόμενον, ὅπερ πάντες βλέπομεν· τουτέστι πολλοὶ μὲν νὰ εἶναι οἱ ἐπιθυμοῦντες τὰ καλὰ, ὀλίγοι δὲ οἱ ἐπιχειροῦντες αὐτά

καὶ ἔτι ὀλιγώτεροι οἱ ἐπιχειρήσαντες μὲν αὐτά, ἀδιάπτωτοι δὲ μέχρι τέλους ἐν τῇ ὄντῳ αὐτῶν παραμένοντες.

Οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων ἐν ταῖς ἐπιχειρήσεσιν αὐτῶν ἄρχονται καλῶς καὶ ἐντείνονται τὸ κατ' ἀρχὰς πάσας τὰς δυνάμεις αὐτῶν, ὅπως προκόψῃ ἡ ἐπιχειρήσις αὐτῶν. Ἀλλὰ πόσοι κατορθοῦσι νὰ φέρωσιν εἰς τέλος τὰς προθέσεις αὐτῶν; Ὀλίγιστοι! Τοῦτο δὲ συμβαίνει, διότι καὶ ἡ προθυμία αὐτῶν σὺν τῷ χρόνῳ ἀπαμβλυνεται, καὶ ἐπὶ τέλους καὶ ὅλως ἐκλείπει, καὶ ὁ λογισμὸς αὐτῶν ἐπαρκῶς δὲν ἐντείνεται, ὅπως ἀναπληρωθῇ τὸ ἐλλείπον τῆς προθυμίας, καὶ εὐκόλως δειλιῶσι καὶ ἀπογοητεύονται ἐκ τῆς σμικροτάτης ἐναντιότητος τῶν πραγμάτων. Ἐλεεινὰ φαινόμενα, προκύπτοντα μάλιστα ἐκ τῆς ἐλλείψεως χαρακτήρος ἀγίου καὶ ἰσχυροῦ, ὅστις πέφυκε νὰ εἴναι γέννημα μόνον παιδείας ὀρθῆς καὶ τελείας καὶ ὃς ἐκ παίδων ἀρχομένης

(Ἐκ τῶν Φιλοσοφικῶν καὶ Παιδαγωγικῶν δοξασιῶν τοῦ Πολυβίου ὑπὸ Χ. Παπαμάρκου)

ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΜΑΘΗΤΑΙ ΕΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

(Συνέχεια καὶ τέλος· βλέπε ἀριθμὸν 17)

Ἡ πειθαρχία ἐν τοῖς σχολείοις

Οἱ γερμανοπαῖδες εἶναι λίαν πειθήνιοι οὐ μόνον ἐκ φύσεως ἀλλὰ καὶ ἐνεκα τῶν πειθαρχικῶν μέσων εἰς τὰ ὅποια ὑποβάλλονται. Πολλάκις γίνεται λόγος περὶ τῆς ψυχρᾶς καὶ δυσκινήτου ἰδίουσυγκρασίας τῶν γερμανῶν, ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι οἱ φρονούντες οὕτω μεγαλοποιοῦσιν ἐν γένει τὸ πρᾶγμα, καὶ ὅτι τοῦλάχιστον πρέπει νὰ γίνηται διάκρισις μεταξὺ τῶν βορείων καὶ τῶν νοτίων, μεταξὺ τῶν παρὰ τὸν Ῥήνον καὶ τῶν Πομερανῶν· ὅπως δὴποτε ὅμως εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ δυσκίνησις αὐτῶν ἀποτελεῖ ζωηρὰν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ὁρμητικότητα τῶν γάλλων, καὶ ὅτι οἱ παῖδες ἐν Γαλλίᾳ εἶναι μᾶλλον δυσήνιοι ἢ ἐν Γερμανίᾳ. Οἱ πρῶτοι εἶναι ταραχώδεις ὡς μικροὶ διάδοχοι ἐν ἐλευθερίᾳ εὐρισκόμενοι, ἐνῷ οἱ δεῦτεροι εἶναι φρόνιμοι ὡς οἱ ἄγγελοι ὅταν τοὺς ἐπιβλέπῃ ὁ Ἀγ. Πέτρος».

Ἐν τούτοις παρ' ὅλον τὸν εὐάγωγον χαρακτήρα τῶν γερμανῶν μαθητῶν ἐφαρμόζουσιν ἐπ' αὐτῶν πειθαρχικὰ μέσα λίαν αὐστηρά· αἱ ποιναὶ εἶναι ἡκιστα τρυφεραὶ καὶ φθάνουσι μέχρι τῶν βραδισμῶν, συμπεριλαμβανομένων. Τὴν ποινὴν ταύτην, ἣν ἐν Γαλλίᾳ θεωροῦσιν ὡς βάρβαρον καὶ ἀναξίαν ἀγωγῆς ἐλευθερίου, προσέτι δὲ ὡς ταπεινωτικὴν τῆς αξιοπρεπείας τοῦ τε διδασκάλου καὶ τῶν μαθητῶν, ἐν Γερμανίᾳ δὲν δειλιῶσιν οὐ μόνον νὰ νομιμοποιήσωσιν ἀλλὰ καὶ ὡς ἀναγκαίαν νὰ ὑπολαμβάνωσιν. Οἱ σχολικοὶ νόμοι τῆς Πρωσίας ῥητῶς ἀναγνωρίζουσι τοῖς διδασκάλοις τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλωσι σωματικὰς ποινὰς εἰς τοὺς ἀπειθοῦντας μαθητάς· ἐὰν δὲ τύχῃ αὐταὶ ν' ἀφήσωσι σημεῖα, τόσοσιν τὸ χειρότερον διὰ τοὺς ὑποστάντας αὐτάς μαθητάς. Ἰδοὺ γεγονὸς αὐθεντικόν, ὅπερ συνέβη ἐσχάτως ἐν τινι δημοτικῷ σχολείῳ τοῦ Στεττίνου:

Μαθητῆς τις, τοῦ ὁποίου ἄλλως ἢ ἐν γένει δια-

γωγή δὲν ἦτο ἱκανοποιητική, ἐνησμενίζετο ἡμέραν τινὰ νὰ ῥίπτη κατὰ τὸ μάθημα γραφίδας ἐπὶ τοῦ πατώματος· ὁ διδάσκαλος ἀμέσως τὸν διατάττει νὰ συλλέξῃ αὐτάς, ἀλλ' ὁ μαθητὴς δὲν κινεῖται τὸ παράπαν· δευτέρᾳ ὁμοίᾳ διαταγῇ τοῦ διδασκάλου προκαλεῖ μόνον τὴν ἰλαρότητα τοῦ ἀπειθοῦντος· ἐπειδὴ δ' ὁ μαθητὴς διετήρησε τὴν αὐτὴν αὐθάδη ἀκίνησίαν καὶ μετὰ τρίτην ὁμοίαν διαταγὴν, ὁ διδάσκαλος συλλαμβάνει τότε τὸν μαθητὴν καὶ τοῦ καταφέρει εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἕκαστος γνωρίζει, ἰσχυροῦς νινὰς ῥαβδισμούς. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ ῥαβδισμοὶ ἀφῆκαν ἴχνη, ὡς ἐβεβίωσε καὶ πιστοποιητικὸν ἱατροῦ, ὁ διδάσκαλος κατηγγέλη εἰς τὴν Εὐαγγελίαν καὶ ἐνήχθη εἰς δίκην, θεωρηθεὶς δὲ ἐνσυχος κατεδικάσθη εἰς ἀρετὰ βαρεῖαν ποινήν. Ἀλλ' ἡ ὑπόθεσις δὲν ἔληξεν ἔως ἐδῶ, διότι ἡ σχολικὴ ἀρχὴ μαθούσα τὸ πρᾶγμα καὶ λαβούσα ἀκριβεῖς πληροφορίες περὶ τῶν λεπτομερειῶν διεμαρτυρήθη κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου, ὑπερμυνημένη τοῦ διδασκάλου. Οἱ δικασταί, πράγματι, ἀνεγνώρισαν ὅτι ἡ διαγωγή τοῦ μαθητοῦ κατέστησεν ἀναγκαίαν τὴν σωματικὴν τιμωρίαν αὐτοῦ, ὅτι αὕτη ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὴν πειθαρχίαν, ὅτι ἂν καὶ ἀφῆκεν ἴχνη ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ παιδός, ὅμως δὲν ἔδωκε πτωχὴ τὴν ὑγείαν αὐτοῦ, ὅτι ἡ τιμωρία ἐσκόπευε ἀποκλειστικῶς τὴν βελτίωσιν τοῦ μαθητοῦ ὑπὸ ἡθικὴν ἐποψίν, καὶ ὅτι ἐπομένως τὰ πάντα εἶχον καλῶς.

Εἰς δὲ τὰ «σχολεῖα τελειοποιήσεως» τὰ ὁποῖα ἄλλοτε ἀνεφέραμεν, ὑπάρχει σκοτεινὸν ὁμάτιον χρησιμεύον ὡς φυλακὴ, ὅταν δὲ μαθητὴς τις ἀπειθῇ ἢ ἀπουσιάζῃ τοῦ σχολείου ἄνευ ἀποχωρῶντος λόγου, ὁ διδάσκαλος δύναται νὰ τὸν ἐγκλείσῃ ἐπὶ μίαν, ἢ δύο ὥρας, ἢ καὶ ἐπὶ ὁλόκληρον ἡμέραν (τὴν Κυριακὴν κατὰ προτίμησιν) εἰς ταύτην τὴν ἐκ τοῦ προχείρου εἰρηκτὴν.

Συμβαίνει ἀκόμη ὁ διδάσκαλος νὰ ἐπιβάλλῃ ἐνίοτε σωματικὰς ποινὰς εἰς μαθητὴν διὰ σφάλμα διαπραχθὲν καθ' ὁδόν, καὶ οὐχὶ ἐν τῷ σχολείῳ, ὅτε δηλαδὴ δὲν διετέλει ὑπὸ τὴν κεκανονισμένην ἐπιτήρησιν τοῦ. Ἐσχάτως μάλιστα ἐν Σαξωνίᾳ ὁ πατὴρ μαθητοῦ τινος κατήγγειλε τὸν διδασκαλὸν ὅστις εἶχε τιμωρήσῃ τὸν υἱόν τοῦ ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις· ἀλλὰ τὸ δικαστήριον ἀπέριψε τὴν μὴνυσιν ταύτην, παραδεχθὲν ὅτι ὁ διδάσκαλος ἠδύνατο νὰ ἐκτελῇ τὸ ἔργον αὐτοῦ ὡς παιδαγωγὸς καὶ ἐπομένως νὰ ἐξασκῇ ἐπὶ τῶν μαθητῶν ἐνεργὸν καὶ ἀποτελεσματικὴν ἐπιτήρησιν, οὐ μόνον ἐντὸς τοῦ σχολείου ἀλλὰ καὶ παντοῦ καὶ πάντοτε. Βεβίωσε ἡ κατὰ τριούτον τρόπον ἀντίληψις τοῦ ἔργου τοῦ διδασκάλου ἐν τῇ κοινωνίᾳ δὲν στερεῖται πρωτοτυπίας, οἱ ῥαβδισμοὶ ὅμως καὶ ἡ φυλακὴ ἠδύνατο καὶ νὰ λείπωσιν.

Οἱ γονεῖς ἐν τῷ σχολείῳ

Ἐνῶ δὲ αἱ ποιναὶ οὕτως ἔχουσιν ἐν Γερμανίᾳ, αἱ ἀμοιβαὶ καὶ τὰ βραβεῖα παρέχονται σπανιότατα εἰς τοὺς μαθητάς. Ἐπικρατεῖ δηλαδὴ καὶ ἐν ταῖς σχολείοις ἡ αὐτὴ ἀρχὴ ἥτις καὶ ἐν τῷ στρατῷ· ὁ ὑπακούων εἰς τοὺς ἀνωτέρους τοῦ καὶ εἰς τὰς διατάξεις τῶν νόμων ἐκτελεῖ ἀπλῶς τὸ καθήκον τοῦ, ὁ δὲ παραλείπων αὐτὸ τιμωρεῖται, ἀλλ' οὐδέποτε ἀμειβεταί τις διότι ἦτο φρόνιμος ἐν ταῖς τάξεσι τοῦ

στρατοῦ ἢ διότι προσηνέχθη κοσμίως πρὸς τὸν λοχαγόν τοῦ καθ' ὁδόν· μόνον αἱ ἑξοχοὶ πράξεις εἶναι αἷται διακρίσεως. Τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ ἐν ταῖς σχολείοις· ὁ μαθητὴς ὅστις ἠδουκίμησεν εἰς τὴν ἰχνογραφίαν ἢ εἰς τὴν ἀριθμητικὴν ἢ εἰς τὴν γυμναστικὴν ἔκαμεν ἀπλῶς τὸ καθήκον τοῦ, διὰ τοῦτο μετὰ τὰς ἐξετάσεις δὲν διανέμονται βραβεῖα, ὡς ἐν Γαλλίᾳ, εἰς τοὺς ἐπιτυχόντας μαθητάς. Ἀντὶ τῆς διανομῆς βραβείων ἐν Γερμανίᾳ γίνεται ἄλλο τι πολλῷ πρακτικώτερον· κατὰ τὸ τέλος τοῦ σχολικοῦ ἔτους προσκαλοῦνται οἱ γονεῖς νὰ παρευρεθῶσιν εἰς διδασκαλίαν γινομένην δημοσίᾳ, καθ' ἣν ὁ διδάσκαλος ἐρωτῶν τοὺς μαθητάς τοῦ ὅπως καὶ κατὰ τὰς ἄλλας ἡμέρας φαίνεται ὅτι θέλει νὰ παρῶσιν εἰς τοὺς προσκεκλημένους δεῖγμα τῆς καθ' ἑκάστην ἐργασίας. Οἱ γονεῖς καθήμενοι ἐπὶ θρανίων τοποθετημένων περὶ τῶν μαθητῶν, μένουσι πλεον ἀκίνητοι ἢ τὰ τέκνα των καὶ ἀκούουσι μετὰ ὀρθοκυντικῆς ἀφροσύσεως. Ὁ διδάσκαλος ὁρθὸς ἐπὶ τῆς ἐξέδρας τοῦ, ἀποτείνει διαφόρους ἐρωτήσεις ἐπὶ θέματος ὀρισμένου, ἕκαστος δὲ μαθητὴς κατὰ σειρὰν ἀνίσταται ἀποτόμως καὶ ἀπαντᾷ διὰ βραχείων εἰς τὴν ἐρώτησιν· οὐδεμία δὲ ἀπώλεια χρόνου καὶ οὐδεμία παρέλκυσις συμβαίνει, διότι ὅταν μαθητὴς τις δὲν γνωρίζῃ ν' ἀπαντήσῃ ὁ μετ' αὐτὸν αὐτοδικαίως ἀνίσταται καὶ ἐξαιολογεῖ. Γίνεται δηλαδὴ εἶδος στρατιωτικῆς ἐπιθεωρήσεως, καθ' ἣν οἱ διδάσκαλοι ἐπιθεωροῦσι τοὺς μαθητάς των ἐνώπιον τῶν γονέων μετὰ προσεχῆς θαυμαζόντων.

Ἀλλὰ καὶ διαρκούντος τοῦ σχολικοῦ ἔτους παρουσιάζονται πολλάκις εὐκαιρίαι ἵνα οἱ γονεῖς καὶ οἱ μαθηταὶ συνέλθωσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ σχολείου· τοιαῦται δ' εὐκαιρίαι εἶναι αἱ διάφοροι ἐπέτειοι σπουδαίων γεγονότων, ὅπως τῆς ἰδρύσεως τῆς Αὐτοκρατορίας, τῆς γεννήσεως τοῦ Αὐτοκράτορος, ἢ σπουδαίας τινος μάχης, κτλ. Αἱ ἐορταὶ αὗται καθ' ἃς εἰς τῶν διδασκάλων ἀναλαμβάνει νὰ κάμῃ δημοσίαν διάλεξιν, ἔχουσιν ὅλως γερμανικὸν καὶ πατριωτικὸν χαρακτήρα, ἡ δὲ Πολιτεία ὑπομνήσκει οὕτω διὰ τῶν διδασκάλων τὰς ἐνδόξους χρονολογίας, ἃς ἡ γερμανικὴ ἱστορία πρέπει κατ' ἐξοχὴν νὰ σημειώσῃ.

Συμπέρασμα

Ἐκ τῶν προηγουμένων ἐννοοῦμεν εὐκόλως διατί τοσάκις ἐλέχθη ὅτι· «τὴν ἐν Σαδόβα καὶ Σεδάν νικην κατήγαγε κυρίως ὁ γερμανὸς δημοδιδάσκαλος»· τῷ ὄντι ἐν τῇ ἀγωγῇ τοῦ λαοῦ τὰ πάντα ἀπεβλέπουσιν εἰς τὴν παρασκευὴν στρατιωτῶν ἀφωτισμένων, ἱκανῶν, καὶ ἐξησχημένων ἥδη εἰς τὴν στρατιωτικὴν πειθαρχίαν πρὶν ἢ καταταχθῶσιν εἰς τὸν στρατόν. Ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι κατ' ἐξοχὴν πρακτικὴ.

Ἐν ταῖς σχολείοις δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι διδάσκουσιν ἀποκλειστικῶς σχεδὸν μόνον ὅσα θὰ εἶναι ἀπαραιτήτως χρήσιμα εἰς τὸν μέλλοντα στρατιώτην καὶ εἰς τὸν μέλλοντα εὐπειθῆ ἐργάτην. Μολοντὶ δὲ τὰ σχολικὰ προγράμματα δὲν εἶναι τόσον ἐκτενῆ οὐδὲ τόσον ποικίλα ὅσον τὰ ἐν Γαλλίᾳ, ὅμως ἡ ὑποχρεωτικὴ φοίτησις παρατείνεται μέχρι τοῦ 14ου ἔτους, δὲν ἐπιτρέπεται δὲ οὐδὲ πόρρωθεν νὰ φαντασθῶμεν ὅτι διδάσκαλοι καὶ μαθηταὶ κατατρίβουσι τὸν

χρόνον αὐτῶν ἐπὶ ματαίῳ· πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Προχωροῦντες μεθοδικῶς βαίνουσι βραδέως καὶ ἐπαναλαμβάνουσι δίκας, βίκας, 10κας τὸ ἤδη λεχθέν, μέχρις οὗ ἐντυπωθῇ καλῶς εἰς τὸν ἐγκέφαλον τῶν μαθητῶν, εἰς τρόπον ὥστε ἕκαστος ἐξ αὐτῶν νὰ δύναται εἰσελεῖν μηχανικῶς νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὸ διδασχθέν. Τὸ γερμανικὸν πνεῦμα στερούμενον ζωηρότητος ἔχει ἀνάγκην ἀρκετοῦ χρόνου, ἵνα ἀντιληφθῇ νέα πράγματα· οἱ Γερμανοὶ ἐν γένει εἶναι λιαν λεπτολόγοι καὶ προχωροῦσι βῆμα πρὸς βῆμα.

Ἡ ἐκπαίδευσις αὕτη ἡ λεπτολόγος καὶ πρακτικὴ καὶ διὰ τοῦτο ἀσφαλής, καὶ ἡ ἐν αὐτῇ ἐπικρατοῦσα στρατιωτικὴ πειθαρχία, ἀποτελοῦσι τὴν δύναμιν ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὴν ἀδυναμίαν τῆς Γερμανίας. Τῷ ὄντι οἱ γερμανοὶ μαθηταὶ ἀποβαίνουντι στρατιῶται πειθῆναι κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα, ἀλλ' ἐκτὸς τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ παρατηρεῖται ὅτι ἡ ἀδρὰ ἀγωγή εἰς τὴν ὑπεβλήθησαν τοὺς διευμόρφωσε πάντας κατὰ τὸ αὐτὸ πρότυπον καὶ τοὺς διέπλασε πάντας κατὰ τὸν αὐτὸν τύπον· συγχρότητα ἡ ἀτομικότητος, ἥτις συνιστᾷ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν πολίτην, ἐλλείπει ἀπ' αὐτοῦ.

Ἀλλὰ ἡ δύναμις μιᾶς πολιτείας, εἴτε δημοκρατικῆς εἴτε μοναρχικῆς, δὲν ἐγκρίεται μόνον ἐν τῇ πειθαρχίᾳ· δὲν ἀρκεῖ ἡ Πολιτεία ὅλη νὰ εἶναι στρατός βαδίζων κατὰ τὰς διαταγὰς ἐνὸς μόνου, ἡ εἶδος μηχανῆς κινουμένης διὰ τῆς ὠθήσεως κεντρικοῦ τινος ἐλατηρίου.

Ἡ δύναμις τῶν ἀτόμων εἶναι ἡ ἀληθὺς καθιστώσα ἔθνος τι ἰσχυρόν· παρήλθεν ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν εἰς μονάρχης πέρσης ἢ ἄλλος ἡδύνατο νὰ ὀδηγῇ πρὸ αὐτοῦ διὰ μαστιγῶσεων στρατὸν ἐκ 500 χιλιάδων. Οὐχί· οὔτε ὁ φόβος τῶν σωματικῶν ποινῶν, οὔτε ὁ θελὸς καὶ δογματικὸς σεβασμὸς τῆς καθεστηκυίας ἀρχῆς ἀπετέλεσάν ποτε οὐδὲ θ' ἀποτελέσωσι ψυχικὸν ἐλατήριο· μὲ τοιαῦτα συναισθήματα εἶναι δυνατὸν ὁ μαθητὴς νὰ ὑπακούῃ καὶ νὰ πράττῃ τὸ διατασσόμενον ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μένει ἀνίκανος νὰ πράξῃ τι ἐξ οἰκείας πρᾶξεως.

Διὰ τοῦτο εἶναι προτιμότερα ἡ ἀγωγή ἐκεῖνη ἐν ᾗ ἐπιδιδάσκεται ἡ μόρφωσις ἀνθρώπων ἐλευθέρων καὶ πολιτῶν πεφωτισμένων. Μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Σπαρτῆς τίς θὰ ἐδίσταζεν ἐπὶ πολὺ νὰ ἐκλέξῃ;

ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ὁ πόλεμος οἰκογένεια φονευομένη μετὰ ἡρωικὴν ἄμυναν

Ἐἶχεν ἤδη ἐπέλθει ἡ Πολιτικὴ ἀνατροπὴ τοῦ 1897 ἐν Κρήτῃ καὶ οἱ διεθνεῖς στρατοὶ καταλαβόντες τὰ φρούρια εἶχον σχηματίσει περὶ αὐτὰ στρατιωτικὰς ζώνας ἵνα κωλύωσι τὰς μεταξὺ χριστιανῶν καὶ τούρκων συγκρούσεις, ὅτε κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ ἔτους ἐκείνου τὴν νύκτα τῆς 22 πρὸς τὴν 23 τοῦ μηνὸς τούτου ὁ Κωνσταντῖνος Φαῖτᾶκης διενυκτέρευε μετὰ τῆς πενθερᾶς του, μιᾶς κόρης του καὶ ἐνὸς ἄρρενος τέκνου του παρὰ τὸ μετόχι Ἀρχαδὶ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μονοφατσίου.

Ἐκεῖ περὶ ἐν ὑπαίθρῳ καθήμενοι εἶχον ἀνάψει φῶς περὶ τὸ ὅποιον συνηθροισμένοι διελέγοντο τίς οἶδε

περὶ τίνων οἰκογενειακῶν ὑποθέσεων ἀμερίμνοι ὅλως, ὅτε αἰφνης ἐχθρικοὶ πυροβολισμοὶ τὴν μὲν πενθερὰν, 55 ἐτῶν γραῖαν, καὶ τὴν δωδεκαετίδα Μαρίαν κατέρριψαν εὐθὺς ἄπνους, τὸν δὲ Κωνστ. Φαῖτᾶκην ἐτραυματίσαν θανασίμως. Τί εἶχε συμβῇ;

Τοῦρκοι λάθρα ὑπερβάντες τὴν στρατιωτικὴν ζώνην ὑπ' Ἀγγλῶν στρατιωτῶν φρουρουμένην ἤλθον εἰς Μονοφατσί ἐπὶ σκοπῷ διαρπαγῆς, καθὼς πολλάκις συνέβαινεν ὑπὸ τοῦ φωτός δὲ, ὅπερ εἶχεν ἀνάψει ἡ οἰκογένεια, ὀδηγηθέντες ἔκριναν κατάλληλον τὴν περίστασιν ἵνα εἰς τὴν ἄλλην λείαν τῶν συγκαταριθμῆσιν καὶ ἀνθρώπινα θύματα· καὶ ἐκ τοῦ ἀσφαλούς κατὰ ἀμερίμων πυροβολήσαντες δὲν ἡστόχησαν τοῦ σκοποῦ τῶν.

Ἀλλ' ὁ Φαῖτᾶκης, καίπερ θανασίμως πληγωμένος, ἡδυνήθη νὰ μεταχειρισθῇ τὸ ὄπλον τοῦ κατὰ τῶν ἐπιδρομέων, ἐνῶ ὁ ὀκταετὴς υἱὸς τοῦ Γεώργιος, ἄτρωτος μέινας, προσεπάθει νὰ κατασβέσῃ δι' ὕδατος τὰ ἐκ τῶν πυροβολισμῶν ἀναφλεχθέντα ἐνδύματα τοῦ πατρὸς του, καὶ ταυτοχρόνως ἐπυροβόλει — διότι ἔτυχε νὰ ἔχωσι παρ' αὐτοῖς δύο ὅπλα — κατὰ τῶν ἐχθρῶν.

Δύο τοῦρκοι ἐφονεύθησαν· ὁ μὲν πεσὼν ἐπὶ τόπου, ὁ δὲ καιρίως πληγείς, ὡς ἐδιβαιώθη κατόπιν, ἐδήλουν δὲ καὶ σταγόνες αἵματος εἰς ἱκανὴν ἀπὸ τοῦ τόπου τοῦ φονικοῦ δράματος ἐξικνούμεναι ἀπόστασιν. Οἱ λοιποὶ Τοῦρκοι φοβηθέντες ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, χωρὶς νὰ δυνηθῶσι νὰ παραλάβωσι τὸ πτώμα τοῦ ἐπὶ τόπου πεσόντος, ὑπὸ τὴν προστασίαν δὲ τοῦ νυκτερινοῦ σκότους ἐπανήλθον ἀθλαθεῖς εἰς Ἡράκλειον, μάτην καταδιωχθέντες ὑπὸ τῶν πέριξ ἐνοικούντων, οὓς ἐξήγειραν οἱ αἰφνίδιοι καὶ συνεχεῖς πυροβολισμοί.

Μόλις ἀναπνέων ἔτι ὁ ἐτοιμοθάνατος πατήρ ἐξηκολούθει πυροβολῶν μετὰ τοῦ ἀτρομήτου υἱοῦ του, ἕως οὗ ἐξηντλήθησαν τὰ φυσίγγια τῶν καὶ οἱ ἐχθροὶ ἀπεμακρύνθησαν. Τότε ὁ Φαῖτᾶκης ἐνηγκαλίσθη τὸ τέκνον τοῦ καὶ κατεκλίθη ἵνα κοιμηθῇ τὸν αἰώνιον ὕπνον!

Ὁ μικρὸς πολεμιστὴς κατόπιν ἔσπευσε νὰ ἀναγγεῖλῃ τὸ γεγονός εἰς τοὺς ὁμοχωρίους τῶν, τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου Σίθας Μαλεβυζίου, οἵτινες ἐλθόντες παρέλαβον καὶ ἐνεταφίασαν τὰ τρία πτώματα.

Ἡ γῆρα τοῦ Κωνστ. Φαῖτᾶκη Θεινύμφη, μετὰ πέντε ἀνηλικίων τέκνων δεινὸν ἀγῶνα ἀγωνιζομένη, ὅπως διαβέβη τὰ πεινῶντα ὀρφανὰ τῆς, σεμνύνεται ἐπιδεικνύουσα τὸν δωδεκαετὴ σήμερον Γεώργιον τῆς, ὅστις, ὡς ἐκ θαύματος σωθεὶς, μέλλει ἴσως ποτὲ ἐπ' εὐκαιρίᾳ ἐθνικῶν ἀγώνων νὰ ἐκδικήσῃ τοῦ πατρὸς, τῆς μάμης καὶ τῆς ἀδελφῆς τὸ αἷμα.

Τὸ ἀνωτέρω γεγονός εἶναι ἱστορικώτατον, οὐδεμίαν ἐπιδεχόμενον ἀμφισβήτησιν, πλείστοι δὲ γινώσκουσιν αὐτό, διότι ἡ φήμη εὐθὺς τότε διέδωκε πανταχοῦ τὰς συγκινητικὰς λεπτομερείας τοῦ φονικοῦ δράματος. Πόσας ἄλλας τοιαύτας σκηνὰς καὶ πολλῶν ἔτι συγκινητικωτέρων δὲν περιλαμβάνει ἡ σύγχρονος ἱστορία τῆς πολυπαθοῦς Πατρίδος μας!

Καὶ ἐκ καθήκοντος πρὸς τὰ εὐγενῆ θύματα τῶν ἐθνικῶν μας ἀγώνων, ἀλλὰ καὶ πρὸς παραδειγματισμὸν τῶν νεωτέρων, φρονοῦμεν ὅτι ἔργον πα-

τριωτικώτατον θὰ ἐπετελεῖ ἡ «Πρόδος», περισυλλέγουσα καὶ ἀναγράφουσα τοιαῦτα, πρὶν ὁ χρόνος παραδῶσῃ αὐτὰ εἰς λήθην. Μήπως καὶ εἰς τοὺς διδασκάλους τῆς Κρητικῆς νεότητος τοιαῦται ζωντανὰ οὕτως εἰπεῖν διηγῆσεις δὲν δύνανται νὰ χρημεύσωσιν ὡς ἡθοπλαστικώτατα διδάγματα;

Ἰδαίος

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Μυκηναϊκοὶ τάφοι ἐν Φαιστῷ

Τῇ 27ῃ Ὀκτωβρίου ἔληξαν αἱ ἐν τῇ νεκροπόλει τῆς Φαιστοῦ ἐνεργηθεῖσαι ἀνασκαφαὶ ἀνακαλυφθέντων πέντε εἰσέτι τάφων πλὴν τῶν προηγουμένων 7. Ἐκ τούτων ὁ ΙΑ' καὶ ὁ ΙΒ' ἦσαν μικροὶ καὶ δὲν περιεῖχον κτερίσματα, πλὴν ἀγγείων τινῶν πηλίνων ἀκεραίων καὶ τεθραυσμένων.

Ὁ Ι' τάφος εἶναι ἐπίσης μικρὸς καὶ θαλαμοειδής, μετὰ ὀρόμου, περιεῖχε δὲ τέσσαρα Μυκηναϊκὰ πῆλινα ἀγγεῖα, ἥτοι ἓνα μικρὸν ψευδόστομον ἀμφερέα (Bügelkanne) καὶ μίαν μικρὰν πυξίδα μετὰ πώματος, δύο δὲ ἄλλα μεγαλύτερα μὲ γραπτὴν διακόσμησιν ἐκ θαλασσίων πτηνῶν καὶ ἰχθύων.

Ἐν τῷ τάφῳ τούτῳ εἶχον ταφῇ πολλοὶ νεκροί· ἐπειδὴ ὅμως ὁ χώρος δὲν ἦτο ἐπαρκής, ἐπέριψαν ἐπὶ τῶν πρώτων σκελετῶν χῶμα πάχους ἑκατοστῶν τινῶν καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐποποιήθησαν ἄλλους, ἰδιαιτέρως δὲ ἔσκαψαν καὶ λάκκον ὀρθογώνιον κατὰ μῆκος τῆς πρὸς Β. πλευρᾶς καὶ ἔθαψαν ἄλλον νεκρὸν καλύψαντες τὸν τάφον διὰ πλακῶν. Ἐν τῷ Ι' τάφῳ εὐρέθησαν τὰ ἐξῆς ἀντικείμενα: Ψῆφοι περιδεραίου χρυσαῖ καὶ ἐλεφάντινοι, 10 σφινδύλια κοσμηματικὰ ἐκ χρυστάλλου καὶ λίθου, ἐν μικρὸν κάτοπτρον χαλκοῦν, ἐν μαχαίριον καὶ τὸ ἀξιολογώτατον, δακτύλιος χρυσοῦς λαμπρὸς μὲ σφενδόνην ἑλλειπτικὴν ἐπίσης χρυσῇν, φέρουσαν τὴν ἐξῆς θρησκευτικὴν παράστασιν· εἰς τὸ ἐν ἄκρον ἐκ βωμοειδοῦς κτίσματος φύεται μέγα δένδρον ἱερόν, πρὸς αὐτὸ δὲ προσελθὼν ὀπλίτης, ἀφ' οὗ ἀρῆκεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τὴν ἀσπίδα του, δέεται ἀπτόμενος τῶν κλάδων τοῦ δένδρου, ἄλλος δὲ ὀπλίτης πεπτωκὼς, πρηνὴς κατὰ γῆς πράττει τὸ αὐτό. Καὶ ὁ δακτύλιος οὗτος εἶναι εὕρημα πρώτης τάξεως.

Οἱ δύο τάφοι Η' καὶ Θ' εἶναι οἱ μεγαλύτεροι ἐκ τῶν ἀνασκαφέντων. Εἶναι θαλαμοειδεῖς, λαξευτοὶ ἐν τῷ μαλακῷ βράχῳ καὶ φθάνουσιν εἰς βάθος 4,50—5 μέτρων ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους ἔχουσι δὲ ὀρόμους μεγαλοπρεπεῖς μῆκους 9 καὶ 10 μέτρων. Ἐν ἑκατέρῳ τούτων εἶχον ταφῇ πολλοὶ νεκροί, ἐν δὲ τῷ Η' τάφῳ ὑπάρχουσιν ἔσκαμμένοι ἐν τῷ ἐδάφει δύο κάθετοι ὀρθογώνιοι λάκκοι ἐν οἷς ἦσαν τεθαμμένοι ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἀνὴρ, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ γυνή, ὡς δείκνυται ἐκ τῶν εὐρεθέντων κτερισμάτων. Ἐν τῷ τάφῳ τούτῳ ἔγινε καὶ χρῆσις τῆς καύσεως νεκροῦ, πρῶτον τὸ ὅποιον δὲν παρετηρήθη εἰς τοὺς ἄλλους τάφους· καὶ δὴ οὕτως· ἦναψαν ἐπὶ τοῦ δαπέδου τοῦ νεκρικοῦ θαλάμου μεγάλην πυρὰν ἐκ χονδρῶν ξύλων ἑκαμὴν μεγάλην ἀνθοικιὰν καὶ μετὰ ταῦτα ἔριψαν ἐπ' αὐτῆς τὸν νεκρὸν, ὅστις ὅμως ἀτελῶς ἐκάη καὶ τὰ

ὅστ' αὐτοῦ ἄλλα μὲν ἔμειναν ἡμίκαυστα, ἄλλα δὲ ἑμαύρισαν μόνον ἐκ τοῦ καπνοῦ. Τὰ κτερίσματα τοῦ ἐν τῷ λάκκῳ τούτῳ νεκροῦ ἦσαν λέβης δίωτος χαλκοῦς καὶ ἐντὸς αὐτοῦ πρόχους χαλκῆ, λίαν ὀξειδωμένα ἀμφότερα καὶ εἰς τεμάχια ἐξαχθέντα. Ἐντὸς τοῦ λέβητος ὑπῆρχε κάτοπτρον μικρὸν χαλκοῦν καὶ δύο μεγάλα ξυρὰ καμπύλα, παρὰ ταῦτα δὲ ἑτερον ἀγγεῖον χαλκοῦν μετὰ προχῆς καὶ ἐντὸς αὐτοῦ τηγάνιον μικρὸν χαλκοῦν. Πάντα ταῦτα ἀποτελοῦσι συσκευὴν χρήσιμον εἰς τὸν τεθαμμένον κτεψευόμενον πολέμιστὴν πρὸς καλλωπισμὸν, ἥτοι, τὰ μὲν πρῶτα πρὸς νύσιν καὶ ξύρησιν, τὰ δὲ τελευταῖα πιθανῶς πρὸς παρασκευὴν χρώματος ἢ ψιμυθίου δι' οὗ ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοθεν ἐνδείξεις ὅτι ἡλείφοντο εἰς ἐκείνην τὴν ἐποχὴν καὶ οἱ ἄνδρες ἀκόμη. Ἄνω τῶν ἀγγείων εὐρέθησαν δεινῶς ὀξειδωμένα δύο ξίφη χαλκᾶ, ὧν τὸ ἐν χρυσήλῳ καὶ φέρει εἰς τὰ ἄκρα τῆς λαβῆς καὶ τοὺς ἀκρέμονας χρυσὴν ποικιλίαν ἐπένδυσιν.

Εἰς τὸν δευτέρον λάκκον φαίνεται ὅτι ἦτο τεθαμμένη γυνή, ἥτοι ἡ σύζυγος τοῦ πολέμιστοῦ. φέρουσα ὄρμον ἐκ ψήφων χρυσῶν καὶ ἐλεφαντίνων. Ἄνω τοῦ λάκκου τούτου ἐπὶ τῶν πλακῶν εἶχε ταρῇ κόρη 10—12 ἐτῶν, ἥς εὐρέθησαν μετὰ τῶν ὁσίων αἱ χρυσαῖ ψῆφοι τοῦ περιδεραίου, 5 μικρὰ Μυκηναϊκὰ ἐγγεγλυμμένα λίθι, καὶ σφηκωτὴρ τῆς κόμης χρυσοῦς τριπλοῦς.

Τέλος ἐν τῷ Θ' τάφῳ, ἐν ᾧ ἦσαν ἐπίσης τεθαμμένοι πολλοὶ νεκροί, εὐρέθη δακτύλιος ἀργυροῦς, ὀξειδωμένος, ψῆφοι περιδεραίου ἐλεφάντινοι καὶ εἰς δακτύλιος χρυσοῦς μὲ σφενδόνην ἀμυγδαλεῖδῃ, ἥς τὸ μὲν ἥμισυ κατὰ μῆκος εἶναι ἐπενδεδυμένον χρυσῷ πετάλῳ μὲ λεπτοτάτην ἐγχάροκτον διακόσμησιν, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ πετάλῳ σιδήρῳ. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐν τῷ κρίκῳ, οὗτινος τὸ ἥμισυ τόσον ἦτο σιδήρῳ ἐπενδεδυμένον ἐν ᾧ ἔσωθεν εἶναι χρυσοῦν. Τούτο φαίνεται μὲν σήμερον παράδοξον, ἀλλ' εἶναι λίαν εὐεξηγήτην διὰ τὴν Μυκηναϊκὴν ἐποχὴν, ὅτε ἡγενοῖτο ἀκόμη ἡ ἐκμετάλλευσις καὶ ὁ καθαρισμὸς τοῦ κοινοτάτου σήμερον μετάλλου, ὁ δὲ πολὺς σίδηρος διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ σπανιότητα ἦτο τότε μέταλλον πολύτιμον καὶ εὐγενές!

Οὕτως ἔληξεν ἡ δοκιμαστικὴ αὕτη ἐργασία διὰ τῆς σκαφῆς καὶ τοῦ καθαρισμοῦ 12 ἐν ὅλῳ τάφων εὐρισκαμένων εἰς τὴν ἀνατολικὴν καὶ νοτίαν κλιτὺν τοῦ μικροῦ γηλόφου τοῦ ὀνομαζομένου «Φηγιώτη τάλωνι» ἀπέχοντος δὲ τῆς Φαιστοῦ περὶ τὰ 1200 μέτρα. Ἐκ τῶν ἡδὴ ῥηθέντων καὶ τῆς περιγραφῆς τῶν εὐρεθέντων πολυτίμων ἀρχαίων, ἰδίως δὲ τῶν μικρῶν κομψοτεχνημάτων, δακτυλίων καὶ ἐγγεγλυμμένων λίθων θὰ κατενοήθῃ ἐπαρκῶς ἡ μυκηναϊκὴ σπουδαιότητα ἀρχαιολογικῇ ἀνακάλυψις. Πρώτην φοράν, ἐπάγεται ὁ κ. Ξανθουδίδης, ἐν Κρῇτῃ εὐρίσκονται τοιαῦτα ἀντικείμενα τόσον σπουδαῖα καὶ πολυάριθμα, ἢ δὲ εὑρεσις αὐτῶν θὰ σημειώσῃ ἐποχὴν εἰς τὰ χρονικά τῆς ἀρχαιολογίας. Κατὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν τέχνην ἔρχονται ἀμέσως μετὰ τὰ εὐρήματα τῶν βασιλικῶν καὶ ἡγεμονικῶν τάφων τῶν Μυκηνῶν.

Κατὰ τὸν κ. Ξανθουδίδην ἡ νεκρόπολις τῆς Φαι-

στοῦ, πόλεως μεγάλης καὶ ἰσχυροῦ κέντρου Μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ θὰ εἶχε μεγάλην ἔκτασιν, αἱ ἥδη δὲ ἀνασκαφέντες 12 τάφοι θὰ ἀποτελῶσι μικρὸν μέρος καὶ ἴσως οὐχὶ τὸ σημαντικώτερον, δὲ εἶναι δὲ ἀπίθανον ἐν τῷ μέλλοντι νὰ εὑρεθῶμεν πρὸ ἀνγλίφειας ἔτι σπουδαιοτέρων τάφων καὶ ὁλῆ ἐκείνων ἐν οἷς ἐτάφησαν οἱ κραταίει καὶ πολύχρυσοι ἄνθρωποι οἱ κατοικήσαντες τὰ μεγαλοπρεπῆ βασιλεία, ἅτινα ἀπὸ δύο ἐτῶν ἀνασκάπτει ἡ Ἰταλικὴ Σχολή.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΓΧΕΙΡΙΣΕΙΣ

Εἰς τὴν ἱατρικὴν Ἀκαδημίαν τῶν Παρισίων ὑπέβαλεν ἐσχάτως ὁ ἱατρός Laborde ἀσκήσεις ἑνὰς ἐπὶ ἀντικειμένου τὸ ὁποῖον ἐκ πρώτης ὄψεως κινεῖ μόνον τὴν περιόρεγιαν, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἔχη ἀληθὲς ἐπιστημονικὸν ἐνδιαφέρον καὶ πρακτικὰς ἐφαρμογὰς. Ἰδοὺ δὲ περὶ τίνος ἐπρόκειτο: Παρισίνης ὁδοντιατρὸς, πτυχιούχος τῆς ἱατρικῆς σχολῆς, ἔσχε τὴν ἐμπνευσίν, καθ' ὃν χρόνον διετήρει κατὰ τὰς ἐγχειρίσεις ἐν ἀναισθησίᾳ τοὺς πελάτας του διὰ τοῦ συνήθους ἀναισθητικοῦ, τοῦ πρωτοξειδίου τοῦ ἀζώτου, νὰ ὑποβάλλῃ καὶ τὴν ἀκοὴν αὐτῶν εἰς συνεχεῖς μουσικὰς ἐντυπώσεις πρὸς τοῦτο εἰς παρακείμενον δωμάτιον εἶχεν ἐγκαταστήσει φωνογράφον τοῦ ὁποῖου τοὺς δύο τηλεφωνικοὺς ἀγωγοὺς φθάνοντας μέχρι τοῦ δωματίου τῆς ἐγχειρίσεως προσήρμοζεν εἰς τὰ ὦτα τοῦ πελάτου του, καθ' ἣν στιγμὴν ἀκριδὸς ἐπέθετεν ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτῶν τὴν καλύπτραν.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς μεθόδου ταύτης ἦσαν θαυμάσια, διότι ὁ ὑφιστάμενος τὴν ἐγχειρίσιν πρὸς ἐξαγωγήν τοῦ ὁδόντος του οὔτε πόνους αἰσθάνεται οὔτε ταλαιπωρεῖται πλέον ὑπὸ ψευδαἰσθήσεων περὶ πόνων ἀνυπάρχοντων, τοὺς ὁποίους ἄλλοι πολλοὶ ἐφαντάζοντο ὅτι εἶχον ἐπὶ πολὺν χρόνον μετὰ τὴν ἐγχειρίσιν.

Ἀφοῦ τοιοῦτοτρόπως γένην ἡ ἐξαγωγή τοῦ ὁδόντος, ἐντὸς ἐνὸς ἢ τὸ πολὺ ἐντὸς ἐνὸς καὶ ἡμίσεως λεπτοῦ, ὁ πᾶσων ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμοὺς μετ' ἐκπλήξεως καὶ συνερχόμενος ταχέως εἰς ἑαυτὸν ἀπαντᾷ στερεοτύπως εἰς τὴν ἐξῆς ἐρώτησιν: «Εἶσθε κύριε, ἔτοιμος; θέλετε νὰ σᾶς ἐκβάλω τὸν ὁδόντα σας; — Μάλιστα, ἱατρε μου, σᾶς παρακαλῶ. — Ἀλλ' ἰδοὺ, ἔχω ἐξαγάγει τὸν ὁδόντα σας, δὲν ἠσθάνθητε λοιπὸν τίποτε; — Οὐδὲν ἀπολύτως, μόνον μουσικὴν ἠκούον».

Τὰ γεγονότα ταῦτα, ἅτινα ὁ ἱατρός Laborde βεβαίως ὡς αὐθεντικὰ, διότι παρέστη μάρτυς πλειστάκις εἰς αὐτὰ μετ' ἄλλου φίλου του ἱατροῦ, δύνανται νὰ ἐξηγηθῶσιν ὡς ἐξῆς: ἐπὶ τῶν κέντρων ἅτινα δέχονται τὰς ἀκουστικὰς ἐντυπώσεις καὶ ἰδίως τὰς μουσικὰς ἐξασκεῖται ψυχο-φυσιολογικὴ ἐπίδρασις δι' ἧς ἡ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἐνέργεια τοῦ ἀναισθητοποιοῦ φαρμάκου τροποποιεῖται εἰς αἰσθημὰ εὐχάριστον, ἀντικαθίστανται δ' οὕτω αἱ περὶ ἀνυπάρχοντων πόνων ψευδαἰσθήσεις δι' ἐντυπώσεων ἀρμονικῆς μουσικῆς.

ΤΑΞΙΔΙΑ ΤΟΥ Β. ΠΟΛΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ 1901

Ἡ ἐπιτυχία τοῦ Νάνσεν καὶ τοῦ Ἰταλοῦ Δουκὸς τῶν Ἀδρουζῶν παρώρηνεν εἰς μίμνησιν πολλοὺς ἐξερευνητὰς πάσις ἐθνικότητος πρὸς κατὰ κτησιν τοῦ Β. πόλου καὶ νῦν ἔχοντες ἀρκετὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ μὲν Νάνσεν ἔφθασεν μέχρι πλάτους 86 μοιρῶν καὶ 14' λεπτῶν ὁ δὲ δούξ τῶν Ἀδρουζῶν μέχρις 86 μοιρῶν καὶ

33', καὶ ὅτι ἡ ὑπολειπομένη ἀπόστασις μέχρι τοῦ πόλου δὲν εἶνε μείζων τῶν 385 χιλιομέτρων, δυνάμεθα δὲ νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι ἡμέραν τινὰ καὶ τὸ διάστημα τοῦτο θὰ διασχισθῇ καὶ ὅτι θὰ λυθῇ ἐπὶ τέλους τὸ μυστηριώδες πρόβλημα τοῦ ἀγνώστου τούτου σημείου τῆς γῆς.

Ἐπὶ τοῦ παρόντος προετοιμάζονται ἀποστολαὶ ὅχι ὀλιγώτεραι τῶν 10 εἰς τὸν Β. πόλον, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ θὰ ἀρχίσωσι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο.

Ἦδη εὐρίσκεται εἰς τὰς πολικὰς χώρας ὁ Peary παρὰ τοῦ ὁποῖου αἱ τελευταῖαι εἰδήσεις ἐστάλησαν τῇ 31 Μαρτίου (ν) 1900 καὶ τοῦ ὁποῖου ἡ σύζυγος ἀνεχώρησε τῇ 20ῃ Αὐγούστου 1900 πρὸς συνάντησιν του· ἐπειδὴ ὁμως περὶ ἀμφοτέρων σὺνδεσμοῦ εἰδήσεις νεωτέρα ὑπάρχει, πρόκειται ἐντὸς ὀλίγου νὰ σταλῇ ἐκ Ν. Ὑόρκης νέα ἀποστολὴ πρὸς ἀναζήτησιν αὐτῶν. Σημειωτέον ὅτι καὶ κατὰ τὸ 1899 εἶχεν πεμφθῇ ἄλλη ἀποστολὴ πρὸς συνάντησιν τοῦ Peary ἐπὶ κεφαλῇ τῆς ὁποίας ἦσαν 3 ἐπιστήμονες Ἀμερικανοί, ἐξ ὧν οἱ μὲν 2 παρέμειναν μετὰ τοῦ Peary, ὁ δὲ ἕτερος ἐπέστρεψεν.

Ἄλλη ἀποστολὴ, ἥτις ὑποσχέται σπουδαῖα ἀποτελέσματα, εἶναι ἡ τοῦ Ἀμερικανοῦ Βαλδουίνου, ἥς πάντα τὰ ἔξοδα ἀνερχόμενα εἰς ἑν καὶ ἡμισὶ ἑκατομ. δολάρια ἀνέλαθεν ὁ πλουσιώτατος συμπολίτης του Ziegler. Ὁ ἐξερευνητὴς οὗτος εἶναι ἀρκετὰ δεδοκιμασμένος διότι συνώδευσε εἰς ἄλλαν ἀποστολὴν τὸν Peary, καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὸ δεύτερον ταξίδιον τοῦ Wellmann εἰς τὴν γῆν τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ. Προέτεινε μάλιστα καὶ εἰς τὸν Ἀνδρὲ νὰ τὸν συνοδεύσῃ, ἀλλὰ δὲν ἐγένετο εὐτυχῶς δεκτὴ ἡ πρότασις του. Κατὰ τὸν ἐρχόμενον Ἰούνιον προτίθεται ν' ἀναχωρήσῃ πρὸς τὴν γῆν τοῦ Φρ. Ἰωσήφ μετὰ 3 πλοίων, ἐξ ὧν τὸ ἑν ἡ «Ἀμερικὴ» εἶνε ἐπίτηδες κατασκευασμένον διὰ πολικὰ ταξίδια καὶ θὰ προχωρήσῃ ὅσον τὸ δυνατόν πλησιέστερον πρὸς τὸν Β. πόλον· ὅταν δὲ ἡ «Ἀμερικὴ» καταληφθῇ ὑπὸ τῶν πάγων, ὁ Βαλδουίνος θὰ ἀφήσῃ αὐτὴν νὰ φέρηται ὑπὸ τοῦ πολικοῦ ρεύματος, ὅπως τὸ «Φράμ» τοῦ Νάνσεν, αὐτὸς δὲ, μισούμενος τὸν Ἀνδρὲ, θὰ ἐπιβῇ ἀεροστάτου, ὅπερ φέρεται μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ θὰ προσπαθῇ νὰ φθάσῃ οὕτω εἰς τὸν Β. πόλον.

Ἀλλ' ἡ τολμηροτέρα παθὼν τῶν παρασκευαζομένων ἀποστολῶν εἶνε ἀναμφιδόλος ἡ τοῦ Γερμανοῦ Anschütz-Kampfe, ὅστις σκοπεῖ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν Β. πόλον διὰ πλοίου ὑποβρυχίου ὅπερ Γερμανοὶ μηχανικοὶ κατασκευάζουσιν ἤδη κατὰ τὰ σχέδιά του.

Αἱ μελέται καὶ αἱ προσωπικαὶ παρατηρήσεις τοῦ ἐξερευνητοῦ τούτου τῷ ἐπιτρέπουσι νὰ συμπεράνῃ ὅτι τὸ πάχος τῶν πάγων τῆς θαλάσσης τὸ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων εἶναι κατὰ μέσον ὄρον 5 ἕως 6 μέτρα.

Τὸ πλοῖον θὰ δύναται νὰ βυθίζηται μέχρι 48 μέτρων ὑπὸ τὴν θάλασσαν, ἐκεῖ δὲ θὰ εἶναι ὅλως ἀπηλλαγμένον τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ψύχους, τῶν τρικυμιῶν καὶ τῆς συμπίεσεως τῶν πάγων· θὰ δύναται νὰ διαμένῃ ὑπὸ τὸ ὕδωρ ἐπὶ δεκαπέντε ὥρας τὸ πολὺ, καθ' ὃς θὰ δύναται νὰ διανύῃ 50 περίπου μίλια μετὰ ταχύτητος 3 μιλίων καθ' ὥραν. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι οἱ ἐξερευνηταὶ οὐδέποτε συνήντησαν ἑκτασιν πάγων ἔχουσαν διάμετρον μείζονα τῶν 3 μιλίων, ἀλλὰ πάντοτε ἀπαντῶνται ἐπὶ τῶν πάγων ὀρήματα εἰς ἀποστάσεις ἐλλείσσονας. Καὶ ἂν δὲ ὑποτεθῇ ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῶν 15 ὥρῶν δὲν παρουσιάζεται οὐδὲν ὀρημα, πάλιν θὰ εἶναι δυνατόν νὰ παραχθῇ ἀνοιγμα διὰ δυναμίδος εἰς μέρος τοῦ πάγου ὅπερ ἐξηλέγχθη διὰ τοῦ μανομέτρου ὡς ἀσθενέστερον.

Οἱ κίνδυνοι ἐκ συγκρούσεως ἔχουσιν ἐλαττωθῇ οὐ μόνον ἐνεκα τῆς μικρᾶς ταχύτητος ἀλλὰ καὶ

ἐνεκα τῆς μεγάλης στερεότητος τὴν ὁποίαν θὰ ἔχη τὸ πλοῖον. Τὸ σχῆμα αὐτοῦ θὰ εἶναι ἐλλειψοειδὲς ἐκ περιστροφῆς, καὶ θὰ ἔχη μῆκος 21 μ. καὶ πλάτος 8, θὰ ἐκτοπίζῃ δὲ 800 τόννους. Θὰ περιλαμβάνῃ ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα ἀρκετὸν διὰ 5 ἀνθρώπους ἐπὶ 15 ὥρας· τὸ δὲ ἀνθρακικὸν ὀξύ θὰ ἀφανίζεται δι' ἐνώσεως αὐτοῦ μετὰ καυστικῆς σόδας.

Αἱ δύο ἐλικες αὐτοῦ θὰ κινῶνται διὰ μηχανῆς πετρελαίου· θὰ φορτωθῶσι δ' ἐπ' αὐτοῦ 150 τόννοι πετρελαίου ἥτοι ποσότης δεκαπλάσια τῆς ἀπαιτουμένης ἵνα διανύσῃ τὸ διάστημα ἀπὸ τοῦ μέρους ὅπου ἀρχίζουσιν οἱ πάγοι μέχρι τοῦ πόλου. Ὅσακις ὅμως ἡ κατάστασις τῶν πάγων θὰ τὸ ἐπιτρέπῃ, τὸ πλοῖον θὰ ταξιδεῖται εἰς τὴν ἐλευθέραν ἐπιφάνειαν καὶ οἱ ἐν αὐτῇ θὰ ἐπωφελῶνται τῆς εὐκαιρίας ὅπως ἐπιιδῶνται εἰς ἐπιστημονικὰς παρατηρήσεις.

Πλὴν τούτων καὶ ἄλλαι ἀποστολαὶ παρασκευάζονται, ἐξ ὧν ἀναφέρομεν τὴν τοῦ Ῥώσου Μακαρώφ, ὅστις θὰ ἔχη πλοῖον συνάμενον νὰ διασχίῃ πάγους πάχους 356 χιλιοστών τοῦ μέτρου, καὶ τὴν τοῦ Νάνσεν ἐν συμπράξει μετὰ τοῦ Δουκὸς τῶν Ἀδρουζῶν.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ἡ μεταβολὴ τῶν τιμῶν τῶν πραγμάτων ἀπὸ τοῦ 1800—1900 ἐν Γαλλίᾳ. Ἡ τιμὴ τοῦ σίτου ἐπαισθητὴς δὲν ὑψώθη, ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ ἐνοίκια καὶ τὰ ἡμερομίσθια εἶναι σήμερον ἀκριβέστερα, ὁ ἄνθρωπος ὅστις τότε ἐστοίχιζε 18 ἕως 20 λεπτὰ τὸ χιλιόγραμμον, τιμᾶται σήμερον 35 περίπου λεπτὰ.

Κρέας τρώγουσι σήμερον δεκάκις περισσότερον ἢ πρὸ ἐνὸς αἰῶνος, ἀλλ' ἡ τιμὴ αὐτοῦ δὲν νῦν ἔστι ἀναλόγως· ἐνῷ τότε τὸ χιλιόγραμμον τοῦ βοείου κρέατος ἐτιμᾶτο 66 λεπτὰ, σήμερον πωλεῖται πρὸς 1 φρ. καὶ 70 λεπτὰ. Περὶ τὰ 1750 ἐν χιλιόγραμμον κρέατος βοείου ἰσοδυναμεῖ πρὸς 2 χιλ. σίτου, κατὰ τὸ 1789 ἰσοδυναμεῖ πρὸς 3 χιλ. καὶ σήμερον περίπου πρὸς 7.

Τὰ ὠὰ ἐπωλοῦντο πρὸς ἓν λεπτὸν κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα· κατὰ τὸ 1800 ἡ δωδεκάς αὐτῶν ἐτιμᾶτο ἀπὸ 30 ἕως 70 λεπτὰ ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς, ἐνῷ σήμερον τιμᾶται μέχρι δύο φράγκων.

Τοῦ βουτύρου ἡ τιμὴ ἐδιπλασιάσθη· τὸ δὲ γάλα ἐπωλεῖτο κατὰ τὸ 1800 πρὸς 15 λεπτὰ ἢ λίτρα ἐνῷ σήμερον διὰ νὰ τὸ εὕρῃ τις ἀνθρώπου, ὑγιὲς καὶ μὲ τὸ πάχος του πρέπει νὰ τὸ πληρώσῃ πολὺ ἀκριβὰ.

Τῶν ἰχθύων ἡ τιμὴ ἐξέπεσεν ἐνεκα τῆς εὐκολίας τῆς συγκοινωνίας, οἱ νωποὶ ἰχθεῖς ἦσαν πρὸ 100 ἐτῶν δις ἀκριβέστεροι ἢ σήμερον.

Τῶν ἐκλεκτῶν οἶνων ἡ τιμὴ νῦν ἐξῆλθεν κατὰ πολὺ, ἀλλὰ τῶν κοινῶν οἶνων ἡ τιμὴ διὰ μὲν τὸν παραγωγέα μένει περίπου ἡ αὐτή, διὰ δὲ τὸν καταναλωτὴν (ἐν Παρίσις) σχεδὸν ἐδιπλασιάσθη.

ΠΟΙΚΙΛΑ

ΚΡΗΤΗ

Β' Λειτουργία. Κατ' ἀκολουθίαν ἐγγράφου τοῦ Γυμνασιάρχου Χανίων κ. Ν. Παλιεράκη διαδιδασθέντος διὰ τῆς Ἀν. Διευθύνσεως εἰς τὴν Ἐφορίαν τῆς Χρ. Κοινότητος, αὕτη «εὐχαρίστως ἀποδέχεται τὴν ἐκφραζομένην ἐπιθυμίαν περὶ τελέσεως β' λειτουργίας καθ' ἑκάστην Κυριακὴν ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῶν Εἰσοδίων χάριν τῶν κ. Καθηγητῶν καὶ διδασκάλων, τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν, ἥτις ν' ἀρχηται ἀπὸ τῆς 10 π. μ. ὥρας. Παρακαλεῖ ἐν τούτοις ἵνα οἱ ἐκ τῶν κ. κ. καθηγητῶν καὶ διδασκάλων γνωρίζοντες μουσικὴν μετὰ μαθητῶν σχη-

ματίωσι χορὸν, ὅστις νὰ ψάλλῃ πάντοτε κατὰ τὸ Βυζαντινὸν ὕψος, τὸ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας παραδεδογμένον, ὃ δὲ καθηγητὴς τῶν Ἑρῶν νὰ τελεῇ τὴν θείαν λειτουργίαν, ἔχων τὴν πρὸς τοῦτο ἀδειαν».

ΕΛΛΑΣ

Συνῆλθον τὴν 2 Νοεμβρίου ὅλαι αἱ διευθύνονται τῶν ἐν Ἀθήναις δημοτικῶν σχολείων τῶν θηλέων κατὰ πρόκλησιν τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῶν Δημοτικῶν σχολείων κ. Προφανοπούλου. Ὁ κ. Ἐπιθεωρητὴς κατόπιν ἐγγράφου τῆς Κεντρ. Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐθνικοῦ στόλου πρὸς περισυλλογὴν χρημάτων ἐζήτησε τὴν γνώμην τῶν διδασκαλιστῶν περὶ τῆς ἐξουρέσεως τοῦ καταλλήλου τρόπου πρὸς περισυλλογὴν μαθητικῶν ἐράνων· χορὸς νὰ ἐπιδαρύνωνται πολὺ οἱ γονεῖς. Ὡρίσθη δὲ μετὰ τινος ἡμέρας νὰ ἀνακοινώσωσιν εἰς τὸν κ. Ἐπιθεωρητὴν τὰς ἐπὶ τούτου σκέψεις τῶν.

Εἰς τὰς νυκτερινὰς σχολὰς τοῦ ἐν Πειραιεὶ «Πειραϊκοῦ Συνδέσμου» φοιτῶσι καθ' ἑσπέραν 650 τεχνίται καὶ ἄλλοι ἄποροι μαθηταὶ προστρέχοντες ἐκεῖ πρὸς ἀπόκτησιν τῶν ἀπαραίτητων γνώσεων πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεώς των.

Ἡ ἐν Πειραιεὶ ἀστυνομία ἀνηγόρευσε εἰς τοὺς καφεπώλας νὰ δέχωνται εἰς τὰ κοφενεῖα παῖδας ἡλικίας 14—18 ἐτῶν.

Οἱ φοιτηταὶ τοῦ Μαθηματικοῦ Τμήματος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς ὑπέβαλον ἀναφορὰν εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας παρακαλοῦντες αὐτὸν νὰ πληρώσῃ τὴν μίαν τοῦλάχιστον τῶν χρεϊνουσῶν ἐδρῶν ἐν τῷ τμήματι τούτῳ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, καθότι μόνοι οἱ ὑπάρχοντες νῦν καθηγηταὶ δὲν ἐξαρκοῦσιν.

Οἱ φοιτηταὶ τῆς Νομικῆς Σχολῆς ἐξέλεξαν ἐπιτροπέαν ἵνα διοργανώσῃ τὰ τοῦ πανηγυρισμοῦ τῆς εικοσιπενταετηρίδος τοῦ διαπρεποῦς αὐτῆς καθηγητοῦ κ. Ξεν. Παρρα. Πλὴν τοῦ Πανεπιστημίου θὰ συμμετάσχωσι πρὸς λαμπρότερον πανηγυρισμὸν τῆς ἐορτῆς καὶ ὁ ἐν Ἀθήναις Δικηγορικὸς Σύλλογος καὶ οἱ Δικαστικοὶ Σύλλογοι.

Κατὰ τὰ ἑγκαίνια τῆς Ἑμπορικῆς Σχολῆς Πατρῶν ἐξεφώνησεν ὁ ἐκεῖσε μεταβὰς τότε ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Στάης μακρὸν καὶ ἀξιανγνῶστον λόγον ὅστις ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ «Ἄστυ» (5 Νοεμβρίου).

Τρεῖς μαθήτριαι ἐνεγράφησαν κατὰ τὸ τρέχον σχολικὸν ἔτος εἰς τὸ Γυμνάσιον Καλαμῶν.

Ἡ ἐπίσημος ἐναρξίς τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Γυμναστηρίου ἐγένετο τῇ 4 Νοεμβρίου παρισταμένου καὶ τοῦ πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τινῶν καθηγητῶν αὐτοῦ. Ὁ Πρύτανης συνέστησε θερμῶς εἰς τοὺς φοιτητὰς τὰς σωματικὰς ἀσκήσεις αἵτινες φέρουσιν ὑγίαν εἰς τοὺς νέους καὶ ἀνδρίζουσι τό τε σῶμα καὶ τὸ φρόνημα αὐτῶν.

Τὸ ζήτημα τῆς μεταφράσεως τοῦ Εὐαγγελίου ὑπὸ τοῦ κ. Πάλλη, τὸ ἀνακινήθην διὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου πρὸς τὴν Ἱ. Σύνοδον τῆς Ἑλλάδος, ἔλαβε μεγάλας διαστάσεις καὶ κατέληξεν εἰς ἀξιοθρηνητοὺς καὶ αἱματηρὰς σκηνὰς ἀναμυχθέντων εἰς αὐτὸ καὶ τῶν φοιτητῶν τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου. Κατὰ τὰς γενομένας συγκρούσεις τῶν φοιτητῶν καὶ τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν στρατὸν ἐφανεύθησαν 8 καὶ ἐπληρώθησαν περὶ τοὺς 30.

Παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ εἰς τὸν Γαλλικὸν στρατὸν ὁμογενοὺς Γ. Πρόκου, τοῦ λαβόντος μέρος εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῶν Γάλλων εἰς τὴν Κίνα, ἐστάλησαν 128 κινεζικὰ νομίσματα διαφόρων χρόνων ἵνα κατατεθῶσιν εἰς τὸ Ἑθν. Νομισματικὸν Μουσεῖον. Τὰ νομίσματα εἶναι χαλκίνα κυκλοτεροῦς σχήματος φέροντα ἐν τῷ μέσῳ ὅπην καὶ περὶ αὐτὴν κινεζικὰ γράμματα τὸ ἔτος τῆς κοπῆς δηλοῦντα καὶ τὸ ὄνομα τοῦ αὐτοκράτορος ἐφ' οὗ ἐκόπησαν.

Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ὁ-

λυμπιακῶν ἀγώνων διωρίσθη ὁ διαπρεπὴς τοῦ Πανεπιστημίου καθηγητὴς κ. Σπ. Π. Λάμπρος, ἡμίας δὲ ὁ κ. Π. Σκουζές.

ΓΑΛΛΙΑ

Γάλλος καθηγητὴς διωρίσθη ἐσχάτως διὰ πρῶτην φορὰν εἰς ἔδραν γερμανικοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ ἐν Βερολίῳ. Εἶναι ὁ Αἰμίλιος Χαγκινὲν ὅστις κατὰ ταῦτα εἶναι ὁ πρῶτος Γάλλος ὁ διοριζόμενος ἐπισήμως καθηγητὴς τῆς Γαλλικῆς φιλολογίας ἐν Γερμανίᾳ. Μέχρι τοῦδε ὑπῆρχον lectores τῆς γαλλικῆς φιλολογίας ἐν τοῖς γερμανικοῖς πανεπιστημίοις.

Ἐκ τοῦ δεστίου τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ νομοῦ Loiret ἀποσπῶμεν τὰ βῆξιν περὶ τῆς κοινωνικῆς ἀγωγῆς ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ: «Τὸ παρ' ἡμῖν παιδαγωγικὸν σύστημα στηρίζεται ἐπὶ τῆς κοινωνικῆς ἀγωγῆς, ἥτις καταπολεμοῦσα τὰς ἐγωϊστικὰς τάσεις τοῦ αἰσθητικοῦ ζῆτει ν' ἀναπτύξῃ τὸ αἶσθημα τῆς ἀμοιβαιότητος. Διὰ τοῦτο δὲν ἀπονέμεται μετὰλλια ἢ ταῖνας ἢ ἄλλα διακριτικὰ σήματα, περιοριζόμεθα δὲ μόνον εἰς ὀλίγας τινὰς ὑλικὰς ἀμοιβάς, ἀφοῦ δὲν ἠδυνήθημεν ἀκόμη νὰ καταργήσωμεν τὰ βραβεῖα. Δὲν κατατάσσομεν τὰ γραπτὰ τῶν διαγωνισμῶν κατὰ τάξιν ἀξίας, οὐδὲ τοποθετοῦμεν τοὺς μαθητὰς εἰς τὰ θρανία κατὰ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτῶν. Ἀπλούστατα παρὰ μὲν τὸν πίνακα τάσσομεν τοὺς μύωπας, παρὰ δὲ τὴν ἔδραν τοὺς βαρυνκούς.

Συγκρίσεις μεταξὺ μαθητῶν κάμνομεν ἐλαχίστας· ἐάν τις εἶναι εὐψέστερος ἄλλου, καὶ διὰ τοῦτο ἔγραψε θέμα ἀνώτερον, εἶναι διὰ τοῦτο μάλλον ἀξίεπαινος; Διὰ τῆς συγκρίσεως τοῦ παιδὸς πρὸς ἑαυτὸν δυνάμεθα πρὸ πάντων νὰ τὸν ἐνθαρρύνωμεν εἰς τὸ νὰ καταβάλλῃ προσπάθειαν ἐπανεκπαιδεύσεως, χωρὶς νὰ ὑποκινῶμεν τὴν ματαιότητα αὐτοῦ.

Ἐξ ἄλλου εἶναι λίαν σπουδαῖον νὰ καταδεικνύωμεν εἰς αὐτὸν ὅτι αἱ ἀτομικαὶ προσπάθειαι τοῦ συντελοῦσιν εἰς τὴν πρόοδον τοῦ συνόλου. Τάξεις τις θὰ εἶναι ἐξοχος μόνον ἐὰν ἑκαστος μαθητὴς δι' ἐργασίας σοβαρᾶς καὶ ἐπιμόνου συντελῇ πρὸς τοῦτο.

Καθ' ἑκάστην καταστρώνομεν τὸν ἰσολογισμόν ἑκάστης τάξεως· δὲν ἐξετάζομεν ἂν ὁ δέσιν μαθητὴς ὑπερέβη τοὺς συμμαθητὰς του ἢ ὑπερενίκησε τοὺς ἐφαρμιλλοὺς του, ἀλλὰ παρατηροῦμεν ἂν ἡ ὅλη τάξις ἔχῃ σήμερον ἀνωτέραν ἀξίαν, ἀποτελομένην ἐκ τῆς μείζονος ἀξίας ἑκάστου τῶν μαθητῶν αὐτῆς. Πρὸς τοῦτο βαθμολογοῦμεν τὰ μαθήματα καὶ τὰ γραπτὰ τῶν μαθητῶν δι' ἀριθμῶν ἑκαστος μαθητὴς εἰς τὸ τέλος τῆς ἡμέρας ὑπολογίζει τὸν μέσον ὅρον τῶν βαθμῶν του· ὁ δὲ μέσος ὅρος τῶν βαθμῶν πάντων τῶν μαθητῶν τῆς τάξεως ἀποτελεῖ τὸν ἡμερήσιον βαθμὸν αὐτῆς. Τέλος οἱ ἡμερήσιοι οὗτοι βαθμοὶ δι' ἑκάστην μῆνα παριστάμενοι διὰ τῆς γραφικῆς μεθόδου ἐπὶ τοῦ πίνακος καθιστῶσιν ὀφθαλμοφανῆ τὴν πρόοδον τῆς τάξεως καὶ παρορμῶσι τοὺς μαθητὰς εἰς νέας προσπάθειας».

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Διὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ μετρικοῦ συστήματος ὁ ἐπιθεωρητὴς τῶν σχολικῶν οἰκοδομῶν κ. Βαϊστάιν ἀναφέρει τὸ ἐπόμενον μέσον ὅπερ μεταχειρίζονται εἰς τὰ νεόδοιμα σχολεῖα ἵνα εὐκόλως οἱ παῖδες δύνανται νὰ κατανοῶσι καὶ νὰ ἐκτιμῶσι τὰ μῆκη καὶ τὰς ἐπιφανείας: Ἐν ἑκάστῃ τάξει 3 μακροὶ κανόνες ξύλινοι στερεοῦνται εἰς τοὺς τοίχους, ὁ α' κατακορύφως παρὰ τὴν θύραν διήκων ἀπὸ τοῦ πατώματος μέχρι τῆς ὀροφῆς, ὁ β' ὀριζοντίως ἀνωθεν τῆς ἔδρας καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ τοίχου, ὁ γ' ὀριζοντίως ἐπίσης κατὰ μῆκος τοῦ ὁματίου ἀνωθεν τῶν παραθύρων. Οἱ κανόνες οὗτοι, χρώματος κίτρινου, εἶναι διηρημένοι διὰ

μεταίτων γραμμῶν ὁ μὲν α' εἰς δέκατα τοῦ μέτρου, οἱ δὲ δύο ἄλλοι εἰς ἡμίσεα μέτρα. Εἰς τὸ ἄκρον ἑκάστου κανόνος ἀναγράφεται τὸ ὅλικόν του μῆκος, οὕτως δὲ οἱ μαθηταὶ γνωρίζουσι ποῖον εἶναι τὸ μῆκος, τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος τοῦ ὁματίου, ἀσυνειδήτως δὲ συγκρίνουσι τὰς διαστάσεις ταύτας πρὸς ἄλλας· κατὰ τὰ διαλλείμματα συχνάκις μετροῦσι τὸ ἀνάστημά των διὰ τοῦ κατακορύφου κανόνος.

Διὰ δὲ τὰς μονάδας ἐπιφανείας, ἡ ὀροφὴ ἔχει διαίρεσιν διὰ μεταίτων εὐθειῶν εἰς τετραγωνικά μέτρα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐν εἶναι πάλιν διηρημένον εἰς τετρ. παλάμας. Εἰς μέρος δὲ καταφανὲς ἔχουσι γραφῇ διὰ μεγάλων χαρακτήρων οἱ ἀριθμοὶ οἱ παριστῶντες τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὸν ὄγκον τοῦ ὁματίου.

Ἀξιωματικὸς εἶναι ὁ τρόπος οὗτος ὅστις ἐξ ἄλλου οὔτε ἐξοδα οὔτε δυσχερείας μεγάλας ἔχει.

ΕΞΕΔΟΘΗ

Ο ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

ΥΠΟ

ΑΝΔΡ. Ι. ΜΠΙΚΑΚΗ

Ὁ τελειότατος τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντων, ἐγκριθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἑγμονικοῦ Συμβουλίου τῆς Κρητικῆς Πολιτείας πωλεῖται ἀντὶ μιᾶς χρυσῆς δραχμῆς εἰς ἅπαντα τὰ ἐν Ἀθήναις καὶ Κρήτῃ βιβλιοπωλεῖα.

Ἀρχικὴ πώλησις χαρτοπωλείον Δ.Κ.Κοκκινάκη 121 ὁδὸς Αἰόλου ἐν Ἀθήναις.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»,

ΙΩΑΝΝΟΥ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ

Πρόφην Γ. Καδόβην

44 Ἐν Ἀθήναις ὁδὸς Σταδίου ἀριθ. 44

Πάντα τὰ διδασκτικὰ βιβλία

ἔτι δὲ

φιλολογικὰ, ἱστορικὰ, θρησκευτικὰ, γεωργικὰ καὶ ποικίλα ἄλλα συγγράμματα εἰς τιμὰς συγκαταβατικάς.

Ὁ νεωστὶ ἐκδοθεὶς γενικὸς Κατάλογος αὐτοῦ πέμπεται δωρεάν παντὶ τῷ αἰτοῦντι.

Γίνεται γνωστὸν εἰς τοὺς κ. Συνδρομητὰς ἐκ τῶν ἄλλων νομῶν ὅτι ἀντιπρόσωποι τῆς «Προόδου», εἰς οὗς παρακαλοῦνται καταβάλλοντες τὰς συνδρομὰς των νὰ λαμβάνωσι τὰς ὀφειλόμενὰς ἀποδείξεις, τυγχάνουσιν ἐν Ρεθύμνῃ μὲν ὁ κ. Μιχ. Πρεβελάκης καθηγητὴς, ἐν Ἡρακλείῳ δὲ ὁ κ. Ν. Πετρίδης διευθυντὴς Δ. Σχολείου, καὶ ἐν Νεαπόλει ὁ κ. Ι. Χατζιδάκης διευθυντὴς Δ. Σχολείου.

ΒΙΒΛΙΟΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ

ΔΗΜ. Ν. ΜΑΝΤΖΑΒΕΛΑΚΗ

Ὁδὸς Σπίτσερ (στιδανάδικα)

Τυπὴμα Βιβλιοχαρτοπωλείου

Εἰς τὸ ἡμέτερον βιβλιοχαρτοπωλεῖον εὐρίσκονται παντὸς εἶδους βιβλία διὰ τοὺς μαθητὰς, ὡς καὶ πᾶσα γραφικὴ ὕλη, ἅπαντα πωλούμενα εἰς τιμὰς ἐκτὸς συναγωνισμοῦ.